

VVRATISLAVIA.



RATISLAVIA Silesiæ Metropolis ad Odræ & Olavæ fluviorum confluentem sita est à VVratislao Bohemo teste Cranzio in sua Vandalia condita, & ab eodē sic dicta. Vnde & in illius honorem Vrbs in suis insignibus literam, VV, gerit, quemadmodū hoc Imp. Carol. V. in suis Priuilegiis Vrbi datis confirmat. Ptolomeus in his oris Budorgin sitam fuisse existimat, ideoque opinantur aliqui ex ruinis illius creuisse VVratislaviā.

Parua huius Vrbs initia fuisse anno Christi 965 ex eo evidens est, quod in Australi ripa Odræ tantum tres vel quatuor domus turriz, quarum vestigia adhuc supersunt, in quibus haud dubiè Duces Quadorum habitauerunt, exstiterint.

Anno 1058 Casimirus rex Poloniæ sedem Episcopi Silesiorum quæ sub initium religionis Christianæ Smogræ nunc exiguo pago, deinde Bitinæ in terra Brigenfi fuerat, VVratislaviā transtulit & Insulam Vrbi vicinam quam Odra fluvius circumlabitur Episcopo & Sacerdotum collegio attribuit.

Paulo post & ibidem arx constituta & munita fuit contra incursiones hostium quæ adhuc hodierno die dic Burq appellatur.

Paruit circa hæc tempora cum reliqua Silesia Polonis donec tandem tota hæc Prouincia anno 1163 à Boleslao Crispo, VVladislai filius ex transactione auspiciis Friderici Imp. facta concederetur quorum primus Boleslaus procerus VVratislaviensium & Lignicensium princeps factus est.

Boleslao successit Henricus Barbatus beatæ Hedvvigis coniunx. Huic successit filius Henricus II. pius dictus cuius tempore cum Tartari vastata Polonia in Silesiam irrupissent anno 1241, ciues munitioni noui oppidi quod adhuc ligneum erat diffisi, cum rebus suis se in Insulam ubi Principum arx erat receperunt, oppidum verò ne hostibus receptaculo esset incenderunt arcem, turtati sunt. Cæsis autem Tartaris ad Lignicium pius Princeps in conflictu periit, cuius cadaver ad D. Iacobi ædes sacras VVratislaviæ sepultum est.

Henrico Pio successit Henricus III. filius sub quo Anno 1260 VVratislavia nouis ædificiis exstructa est & murus interior qui adhuc hodie extat & antiquus ciuitatis murus dicitur cæptus ædificari & deinde trimestrem Boleslai Calui obsidionem sustinuit. Anno verò 1261 Ciuitas iure Magdeburgensi donata est, & cum illius nouæ Vrbs Dux admodum studiosus esset multis eam immunitatibus & Priuilegiis ornauit, in quibus prædicat quod post solum Deum per fideles & charissimos ciues suos VVratislavienses pariter & per terrigenas vt verba sonant VVratislavienses Ducatum VVratislaviensem & dominium fuerit consecutus. Vnde cum ad Urbem passim ex Germania ciues Germani confluerent ædificiis quoque pluribus aucta & amplificata fuit.

Sub huius Henrici III filio Henrico IV qui probus dictus fuit anno 1266 tota Vrbs gubernatio Ciuibz commissa fuit. Anno verò 1272 Vrbs incendio usq; adeo consumpta fuit vt nihil præterquam murus interior cæptus & pauca ædes ex cocto lapide exstructæ reliquæ fuerint. Dux autem Vrbs instaurationē iunxit, dato Priuilegio vt murus cæptus absolueretur & propter incendiiorum pericula ædificia ex lapidibus exstruerentur. Quadriennio post iterum Vrbs penitus conflagrauit Sacræ autem Crucis collegium idem Princeps Anno 1280 exstruxit.

Defuncto Henrico Probo sine prole Mascula, successit eidem Henricus V. Dux Legnicensis, qui post se reliquit successorem filium Henricum Sextum. Is VVratislaviā per Priuilegium, Anno 1311 constituit Metropolim omnium suarum Vrbiū. Cum autem idem Henricus VI. de consilio VVratislaviensium se & Ducatum fidei Iohannis Regis Bohemiæ permisisset ipsoque defuncto VVratislavia anno 1337 in fidem eiusdem Regis se contulisset, Rex Urbem singulari fauore prosecutus est, & multas ei præclaras immunitates concessit.

Cumq; anno 1342, 7 die Septembris & biennio post penè tota iterum conflagrasset regia liberalitate ad eam formam Vrbs quæ nunc extat ordine singulari placis dispositis, constituta & ædificata est, ob quam formam præ cæteris Germaniæ Vrribz celebris est.

Carolus autem IV. Cæsar Iohannis Regis filius & successor, Vrbi magnam partem quæ in vltiori ripa Olæ fluij sita est a dicit eamque templo D. Dorotheæ dicato ornauit, tandem ipse quoque anno 1348 VVratislaviā venit, & quia præclaram de prudentia Senatus opinionem habebat totius territorij VVratislaviensis præfecturam illi commisit & primarios viros consulares se ad coronationem Romam sequi voluit. VVenceslaus filius nimia sua in quosdam ciues liberalitate & indulgentia, tumultui qui 18 die Iulij anno 1418 contra Senatores excitatus fuit, causam dedit, qua de causa & hodie dies ille pro nefasto habetur.

Sigismundus verò Cæsar frater VVenceslai qui biennio post VVratislaviā venit, turbas has VI Martij, in suo conspectu publicè sumpto de 22 seditionis auctoribus supplicio, compescuit, ac ne deinceps plebs querelæ causam haberet Aristocraticum statum Reipub, ita contemperauit de crimina vt Oligarchiæ metus sublatus videretur. Castrum etiam in quo Præfectus habitaret ad Oderæ ripam ædificauit & in Senatum XV ex præcipuis familiis, quatuor verò ex plebeis qui honesta ac vtilia officia exercent, legit, magno deinde encomio Ciuitatem hanc in suo eodem anno dato Priuilegio ornauit, dum eam Regulam morum, exemplar & speculum moralitatis humanæ vitæ iubarq; splendidum quod inter alias ciuitates emicet, nominarit.

Rebus ad hunc modum constitutis cum paulò post Hussitæ ob Constantiensis concilij sententiam omnibus suspectis arma inferrent VVratislavienses quoque hisce malis impliciti sese aduersus eos aliquot annis totis viribus sunt curati. Cum tandem inter Matthiam ex Carcere ad Regnum Hungariæ vocatum, Casimirum Poloniæ & VVladislauum filium eius regem Bohemiæ magnæ de Silesia contentiones ortæ fuissent & VVratislavienses Matthiam in urbem recepissent, Casimirus & VVladislauus urbem tres menses continuos frustra obsederunt: Vbi verò anno 1479 pax inter hos Reges inita fuisset & ex transactione Matthiæ Silesia obtigisset, urbem ille multis Priuilegiis concederant.

VVladislauus deinde Rex Hungariæ & Bohemiæ factus vrbi ius Emporij de quo cum Matthia etiam prius cōuenerat, diplomate dato concessit. Dehinc Ferdinandus Regnum Bohemiæ adeptus anno 1527 VVratislaviā primum ingressus est & bis deinde eam inuisit, Cumque hac vrbe mirificè delectaretur singularibus eam verbis publicè prædicauit & magnis affectu beneficiis. Dignitatem Magistratus singularem in modum amplificauit, eamque illi tribuit quæ in nobilitatis commendatione primas obtinet, atque sua intercessione apud Carolum V. Imp. effecit vt multis ac magnis virtutum præmiis dato Priuilegio anno 1530 eam ornauerit.

Anno 1563 Diuus Maximilianus viuo patre in hanc urbem venit, quæ de sententia Cæsaris Ferdinandi p. in illius verba iurauit. Quam ille animo propenso in hanc urbem fuerit & quantopere commodis illius studuerit in recenti memoria est. Quod eodem animo & voluntate Sacratiss. Imp. Rudolphus II erga eam affectus sit, anno 77 quando eam vidit & hætenus multis modis abunde declarauit & quod in posterum quoque eam pro innata clementia sit declaraturus, spem Ciuitas firmissimam concepit.

Si quis vrbs huius situm, splendorem ædificiorum, turrium atque templorum structuram atq; conuenientem placearum ordinem intueatur, item & soli circa urbem fertilitatem mercaturam & rerum omnium abundantiam quæ in hac prouincia circa urbem nascuntur & ex diuersis partibus orbis in urbem aduehuntur consideret, cum præcipuis eam Germaniæ vrribz certare dixerit, paucas aut nullas ei præferendas censebit.

Quæ verò in hominum societate summa sunt ornamenta in hac vrbe sunt præcipua. Aristocratia enim plena est dignitatis, & Senatui eximia reuerentia plebs obtemperat.

Leges autem non ad vilius partis aut factionis commoditatem latæ, sed ad honestatem, iustitiæ conseruationem & æqualem ciuium confociationem directæ. Et senatus est vigilans & acer in legum defensione, in exercendis iudiciis in disciplinæ conseruatione, in puniendis delictis, & in tuenda pace, Sed & de iure quoque in hac vrbe à Scabinis & eorum assessoribus quibuscunque in hac prouincia consulentibus respondetur.

Sunt & omnis generis artes vitæ vtilis in ciuitate.

Præstantia ciuitas hæc profert ingenia, quæ in benè istis constitutis Scholis liberalibus artibus erudiuntur, & ad res magnas tractandas præparantur. Ne & hoc omittatur succulenta in hac vrbe coquitur Cereuisia, quæ vulgo *Scheyff* dicitur & bonum præbet nutrimentum, vnde & omnibus alijs huius prouinciæ cereuisiis præfertur & apud vicinas gentes in magno habetur precio.

Longitudo huius vrbs est 34 grad. & totidem Minutorum, Latitudo graduum 51. 10.